

Werk

Label: Other

Jahr: 1953

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?311570321_0005|log54

Kontakt/Contact

Digizeitschriften e.V.
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

✉ info@digizeitschriften.de

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ УПРАВНОГ ОДБОРА ДРУШТВА МАТЕМАТИЧАРА И ФИЗИЧАРА Н. Р. СРБИЈЕ

у времену од 26 октобра 1952 год. до 18-X-1953 г.

Активност Друштва математичара и физичара Н. Р. Србије од његове прошлогодишње скупштине па до данас одвијала се на широкој основи и у низу новијих као и раније развијених креативних облика рада, који су омогућили учешће великог броја чланова у раду Друштва. Кроз целокупну делатност Друштва многи математичари и физичари у нашој Републици осећали су све потпуније да учествују у непосредном решавању многих проблема у вези са развитком њихове струке и установа у којима раде. У овом извештају изнећемо у најкраћим потезима шта је све друштво постигло у разним облицима своје активности и које је недостатке показало у свом раду, навешћемо задатке које има непосредно да реши и даћемо неколико сугестија како да још потпуније развије своју делатност. Да бисмо најјасније осветлили активност Друштва, почећемо са анкетом и образовањем неколико комисија при Друштву, па ћемо се затим осврнути на рад на припремању, издавању и размени „Весника Друштва математичара и физичара Н. Р. Србије“, на рад на припремању, издавању и дистрибуцији часописа „Настава математике и физике у средњој школи“, на сарадњу у „Математичко-физичком листу за ученике средњих школа“ и његову претплату, на припремање за II конгрес математичара и физичара ФНРЈ, на рад подружница Друштва, комисија при Друштву и остале облике активности Друштва у правцу уздизања квалитета наставе и јачања научног рада у области математике и физике.

Анкета и инспекција. — Од краја октобра 1952 па до краја јануара 1953 год. сва активност Друштва одвијала се у спровођењу анкете која је имала углавном за циљ да се стекне увид у стање наставе математике и физике у средњим школама у НР Србији а да се приликом обиласка тих школа пружи наставницима математике и физике непосредна помоћ у отклањању недостатака у настави и условима извођења наставе ових предмета.

Анкета је извршена у новембру месецу прошле године у великом броју гимназија у ужој Србији, Војводини и Космету, а у децембру у свим вишим гимназијама и средњим стручним школама у Београду.

Делегати Друштва математичара и физичара који су се примили задатка да спроведу анкету у одређеним школама наишли су свуда на леп пријем и разумевање од стране директора и наставничких колектива. Делегати се нису ограничили само на спровођење анкете, већ су са наставницима математике и физике анализирали углавном резултате анкете и узроке тих резултата, извршили анализу програма и плана за математику и физику, дискутовали о квалитету уџбеника, могућности њихове употребе и дискутовали о пријемним испитима на Универзитету и Техничкој великој школи. Делегати су посећивали часове и с наставницима измењали мишљења у вези са садржајем средњошколског курса математике и физике и начина извођења наставе. У унутрашњости Србије анкета је спроведена у 52 гимназије (у ужој Србији, осим Београда, 34, у А.П.В. 13, на Космету 5). За спровођење анкете у унутрашњости Друштво је делегирало математичаре и физичаре из Београда (42) и из унутрашњости (20), а анкету у вишим разредима 20 београдских гимназија и у средњим стручним школама извршило је 76 делегата Друштва. Као делегати у спровођењу анкете

учествовали су професори, доценти, предавачи и асистенти Универзитета и Великих школа и професори средњих школа. И у београдским гимназијама као и у унутрашњости делегати су у току неколико дана обавили свој задатак: анкета, инспекција наставе, дискусија о свим проблемима наставе и наставног програма за математику и физику. Сав овај посао обављен је бесплатно. Ово је уствари била једна велика инспекција новог стила, којој није било стало да само констатира недостатке, већ јој је главни задатак био да нађе најбољи начин на који би колектив математичара и физичара на терену могао да ове недостатке отклони; сем тога, та инспекција је прва таква акција у сталној бризи о побољшању наставе математике и физике уопште.

Приликом спровођења анкете делегати су са наставницима размотрили увођење астрономије као посебног предмета у гимназијама имајући у виду велику улогу астрономије у стварању научног погледа на свет. Има приличан број наставника који сматрају да је неопходно потребно увести овај предмет у програм за гимназије и то у VII разреду са 2 часа недељно. Реализовањем овог предлога не би се програм оптеретио, јер би се то уствари учинило на уштрб часова географије, која се предаје у свим разредима.

У време боравка делегата Друштва у многим гимназијама су основане математичке односно физичке групе ученика. И раније су постојале овакве групе ученика у неколико гимназија. Ове групе обухватиле су оне ученике који показују особито интересовање за математику и физику. Тим ученицима је намењен и „Математичко-физички лист“, на који је претплаћено 2526 ученика у Србији, а од тог броја 510 ученика у Београду.

Групе су образоване по разредима од V до VIII. У Србији, осим Београда, у 26 гимназија основано је 47 група, а у Београду 25 група. Скоро у свим гимназијама створен је и програм рада за први семестар, и многи делегати су одржали и прво предавање у тим групама. Том приликом при Друштву је формирана Поткомисија за математичко-физичке групе која је имала задатак да створи општи правилник за ове групе и почне издавати прве свеске приручника за ове групе као и да врши размену искустава појединих наставника који руководе овим групама. Поткомисија за ученичке групе израдила је нацрт правилника за рад ученичких група за математику и физику и разаслала их свим подружницама да их оне размотре и ставе своје примедбе, како би се затим тај нацрт, с евентуалним изменама и допунама, могао усвојити. Ова Поткомисија је израдила план издавања потребних приручника за рад ученичких група и ангажовала стручњаке за израду прве свеске тог приручника.

Мора се признати да је активност ове Поткомисије била прилично слаба, можда највише услед тога што се она стално осипала, јер се један део њених чланова клонио терета у вези са реализовањем постављеног јој задатка, а други се, преоптерећен другим обавезама, није могао довољно заложити у том раду. Неопходно је да таква поткомисија претставља један стално активни центар у коме ће се прикупљати сва искуства досад стечена у раду са ученичким групама и из кога ће се давати потстицаји за тај рад и сугестије за издавање и набавку потребне литературе.

Пошто се још није дефинитивно регулисало питање хонорисања часова које наставници одржавају ученичким групама као ни питање смањења броја часова редовне наставе оним наставницима који редовно руководе радом такве групе, разумљиво је да се, из разних објективних разлога, многе групе нису могле одржати. Према извештајима, у унутрашњости је остало свега 25 група, а и у Београду их има мало. Стога је темељно и постепено јачање рада ових

група на бази првих искустава оних наставника који су те групе упорно одржавали, — озбиљан задатак који се нужно намеће Друштву у току ове године.

Иако је један дан на IV пленуму Савеза друштава у Скопљу био посвећен анализи резултата анкете, што је такође учињено и пред скупом математичара у Београду, ипак комисија која је била задужена за сређивање и проучавање материјала који је пружила анкета — тј. задаци ученика и извештаји делегата, досад није стигла да потпуно обави свој посао. Преко 40.000 задатака и извештаје великог броја делегата било би корисно да самоиницијативно проуче математичари и физичари који се изразито баве проблемима **средњошколске наставе**. Отуда би могао понићи приличан број расправа педагошке и методске природе који би итекако користили у актуелном проблему средњошколске наставе.

У овом периоду формиран је Центар за документацију при Друштву математичара и физичара који је имао задатак да развије библиотеку Друштва, да врши размену часописа и да се бави методиком наставе математике. О раду Центра за документацију говорићемо касније. У току спровођења анкете као једно од важних питања поставило се питање уџбеника, па је Друштво узело у разматрање техничку опрему, употребљивост итд.

Управни одбор Друштва у овом периоду није се снашао да развије постојеће дотадашње облике рада подружница и Управног одбора, мада је обилазак великог броја места у Србији то омогућавао. Запостављено је било излажење „Весника“, „Наставе“, одржавање предавања и саопштења, разматрања проблема организације научног рада код нас итд. Ови облици рада су спласнули. Неколико чланова Управног одбора нису се ангажовали у даљњем развоју рада Друштва, мада је постојало масовно интересовање за рад Друштва. Зато су неколико чланова морали ући у Управни одбор и прихватити се да појачају рад Друштва.

Претстојало је развијање активности на издавању „Весника“, „Наставе“, одржавање састанака и предавања, припреме за II конгрес математичара и физичара ФНРЈ, акција за обезбеђење материјалне базе за рад Друштва, борба за победу демократских схватања и решавања проблема организације научног рада у области математичких наука, јачање улоге Друштва у вези са издавањем уџбеника из математике и физике, развијање библиотеке Друштва и подизање наставе математике и физике уопште.

Даћемо у кратким потезима извештај о томе шта је Друштво учинило у овим разним облицима своје активности и који задаци му непосредно претстоје за даљње развијање његовог рада.

Весник Друштва математичара и физичара НР Србије

Уређивачки одбор „Весника“ је редовно одржавао састанке на којима је сређивао припеле радове, при чему је велику пажњу обраћао уздизању квалитета часописа како у научном тако и у техничком погледу. Из штампе је изашао број двоброј 3—4 за 1952, двоброј 1—2 за 1953 а припрема се двоброј 3—4 за 1953 који треба да се дадне у штампу децембра ове године.

Размена за иностране часописе из области математичких и физичких наука повећана је ове године од 70 на 136 разних часописа. Техника размене је усавршена. Овом разменом успоставили смо контакт са великим бројем институција у иностранству. Сви радови штампани у „Веснику“ реферишу се у реферативним часописима и то скоро сви повољно. Број претплатника у нашој земљи још

није довољно велик. Врло мали број виших гимназија је претплаћен. Издавач „Весника“ је само Друштво математичара и физичара Н.Р. Србије, а „Научна књига“ га комисионо продаје користећи дистрибуциону мрежу књижара у земљи, и шаље га и претплатницима. Од свих досад продатих примерака Друштво је остварило допринос од 250.000.— Дин., од које је суме на име комисионог процента „Научна књига“ узела Динара 80.000.— Разуме се да овако мали приход не може покрити трошкове издавања „Весника“, јер само два његова двоброја стају 500.000.— Дин., али не треба заборавити да само неколико часописа од оних 136 које добијамо у размену исплаћују „Весник“. Нажалост ови часописи се не користе у довољној мери, јер Друштво још нема подесне просторије.

Што се тиче посебних публикација, са чијим се давањем отпочело још ранијих година, Друштво није било у стању да их штампа услед одбијања „Научне књиге“ да се тога посла прими. У „Научној књизи“ стоје већ неколико година рукописи наших књига које се због немања девизних средстава за исплату ауторских хонорара још не могу штампати. Друштво ће, једино, у сопственој режији издати Збирку испитних задатака из више математике од проф. др. Драгослава Митриновића, у 5000 примерака.

„Настава математике и физике у средњој школи“

Овај часопис је орган Савеза друштава математичара и физичара ФНРЈ а за његово уређивање и издавање задужено је Друштво математичара и физичара Н.Р. Србије.

„Настава математике и физике у средњој школи“ објавила је досада низ чланака који треба да користе непосредно наставнику у његовом педагошком раду. „Настава“ доноси чланке у којима се, у сагласности са постављеним циљем — унапређење наставе математике и физике у средњој школи, — обезбеђује развитак појединих савременијих области математике и физике имајући притом у виду да треба осветлити оне елементе тих наука који припадају средњошколском курсу. Сем тога „Настава“ бележи рад свих друштава математичара и физичара у земљи. Изашла су четири броја „Наставе“ за 1952 а за 1953 год. дата су два броја у штампу, док је трећи број у припреми. Досад је окупљено око 60 сарадника из целе земље. Морамо констатовати да је на „Наставу“ до краја јуна ове године било само 517 претплатника (појединаца и установа) и да за издавање овог часописа нису била обезбеђена скоро никаква финансиска средства. Једино је Савет за просвету и културу Н.Р. Србије дао Дин. 100.000.— као помоћ, и Савезно извршно веће (одбор за просвету) Дин. 100.000.— која сума треба да се достави предузећу „Знање“. За досад изашла четири броја за 1952 год. дугује се „Знању“ Дин. 439.000.—

Због мале субвенције и недовољног броја претплатника „Знање“ је намеравало да обустави даље штампање овог часописа и тек је на инсистирање Управног друштва и по полагању суме од Дин. 100.000.— рад настављен. У вези с тим предложено је на V пленуму Савеза друштава да свако друштво дадне за часопис допринос пропорционално броју средњих школа у појединим републикама, а цела сума да изнесе Дин. 250.000.— На ово су сва друштва пристала тако да ће се, најдаље до краја јануара 1954 год. а можда и пре, осигурати издавање сва четири броја за 1953 год. На то је пристало и предузеће „Знање“. Мада се ни досад није запостављало пропагирање часописа, било кроз стручну и педагошку штампу било посебним циркуларима, сматрамо да то није довољно.

Ових дана ће се свим средњим школама и наставницима математике и физике у свим нашим републикама упутити циркулар у вези са претплатом на „Наставу математике и физике“. Ако имамо у виду да у Југославији има 1800 математичара и физичара са свршеним факултетом или вишом педагошком школом, 1500 осмољетки, 240 виших и потпуних гимназија, 350 нижих гимназија, 63 учитељске школе и 225 осталих средњих стручних школа где се математика и физика предају мора нам бити јасно да се часопис „Настава“ који излази у тиражу од свега 1500 примерака, сигурно може добром дистрибуцијом цео пласирати, поготову што му је цена у претплати веома ниска — 200.— Динџ, за 4 броја годишње, — јер га „Знање“ продаје за 40% јефтиније од цене коштања. Нема сумње да ће се обезбеђењем финансиских средстава омогућити редовно излажење часописа, а редовно и сигурно излажење окупиће већи број претплатника.

Излажење часописа у протеклом времену није било уредно, ма да је Уреднички одбор са своје стране учинио све што је било могуће да часопис изађе на време. Закашњење је настајало отуда што је предузеће „Знање“ окупирано својим рентабилним обавезама у издавању уџбеника, одлагало штампање нерентабилног му часописа „Наставе“.

Узимајући у обзир заузимање Савеза друштава математичара и физичара ФНРЈ и Друштва математичара и физичара Н.Р.С., верујемо да ће наш часопис „Настава“ давати, са своје стране, све већи допринос у издавању наставе математике и физике у средњим школама.

Математичко-физички лист за ученике средњих школа

Овај лист — орган Савеза друштава математичара и физичара ФНРЈ издаје Друштво математичара и физичара Н.Р. Хрватске. У току прошле године сарадња математичара и физичара из Н.Р. Србије је појачана, а у току спровођења анкете повећао се и број претплатника у нашој републици, тако да је било 2526 претплатника, од којих 510 ученика београдских гимназија. Међутим, наведени број прошлогодишњих претплатника у Н.Р. Србији још увек је мањи од броја претплатника у 1950 год (3500), иако је број ученика виших разреда тада био знатно мањи. Зато треба повећати број претплатника у нашој републици а исто тако проширити круг сарадника. На V пленуму Савеза друштава математичара и физичара ФНРЈ одлучено је да се тираж „Математичко-физичког листа“ повећа од 6.500 на 10.000 примерака и да се садржај листа прилагоди и за ученике V и VI разреда.

Сматрамо да је потребно да три члана нашег Друштва воде рачуна о сарадњи у „Математичко-физичком листу“ и претплати на тај лист, да се не би и ове године десило као прошле да гимназије у многим градовима Србије не примају ниједан примерак листа и да 8 београдских гимназија нема ниједног претплатника.

Комисија за уџбенике

Крајем прошле године Друштво је анализило досадашњи начин издавања уџбеника и њихову садржину и употребљивост, и дошло је до закључка да и само Друштво треба да узме непосредније учешће у вези са издавањем уџ-

беника и приручника из математике и физике. У том циљу образована је комисија за уџбенике, а Друштво се обратило издавачком предузећу „Знање“ са захтевом да комисија за уџбенике Друштва одређује рецензенте за све рукописе евентуалних уџбеника из математике и физике. Но, „Знање“ је и даље одређивало своје рецензенте који су имали одлучујућу реч по питању штампања уџбеника, иако се сагласило с тим да Друштво може одређивати и своје рецензенте. Упорним и оправданим настојањем Друштво је успело да комисија за уџбенике при „Знању“ прихвати предлог Друштва да је за рецензије уџбеника и приручника из математике и физике надлежна искључиво комисија за уџбенике Друштва математичара и физичара НРС. Тако је комисија за уџбенике од априла до сада одредила 30 рецензената за 17 приспелих уџбеника и приручника. Сваки рецензент је читао своју рецензију на скупу чланова Комисије и свих рецензената, па је овај скуп доносио одлуку за приспеле рукописе. Општа Комисија за издавање уџбеника при „Знању“ у којој су и претставници Савета за просвету и културу Н.Р. Србије, у присуству претставника Друштва и комисије за уџбенике при Друштву, констатовала је да су поменуте рецензије темељно и савесно написане и сагласила се да убудуће једино Комисија при Друштву предлаже рукописе или уџбенике за награду. Појачавањем компетенције Друштва у погледу издавања уџбеника, уџбеници ће сигурно бити савременији и за употребу прикладнији. Решење овог проблема у целини у смислу настојања Друштва математичара и физичара, имало је за последицу далекосежно стварање могућности за развитак Друштва и реформу настава математике и физике код нас.

Припреме за II конгрес математичара и физичара ФНРЈ

После IV пленума Савеза математичара и физичара ФНРЈ, одржаног 9 и 10 фебруара ове године у Скопљу, Друштво математичара и физичара Н.Р. Србије прихватило се реализовања задатака који су у закључцима свог пленума постављени свим друштвима. Управни одбор је образовао Конгресни пододбор за припрему II конгреса математичара и физичара ФНРЈ, а почетком месеца марта образоване су комисије које су имале за задатак да прикупе и обраде материјал за реферате: О настави математике и физике и средњим школама, О настави математике, физике и астрономије на универзитетима, великим школама и вишим педагошким школама, и О организацији научног рада у области математике, физике и астрономије код нас. Сем тога од IV пленума па све до краја јуна Управни одбор је убрзавао темпо рада на одржавању састанака како по питању методике наставе математике и физике у средњим школама и уопште свих проблема у вези са наставом ових предмета у средњим школама, тако и по разним питањима наставе математике, физике и астрономије на универзитету и великим школама као и по питањима организације научног рада у области математичко-физичких наука код нас. Овим радом наше Друштво се истакло у општој активности у разматрању проблема организације научног рада и развитака универзитета и великих школа код нас. Аргументисани и конкретни предлози на свим нашим састанцима имали су и своја позитивна дејства.

За реферат о настави математике и физике у средњим школама, за чију је коначну обраду задужено Друштво математичара и физичара Н.Р. Хрватске, комисија при нашем Друштву дала је на преко 100 страница заиста документовану обраду односних проблема.

Материјал за реферат о настави математике, физике и астрономије на универзитетима, великим школама и педагошким школама, за чију је обраду задужено Друштво математичара и физичара Н.Р. Словеније, Друштво математичара и физичара Н.Р. Србије упутило је у Љубљану. Чланови пленума из Н.Р. Словеније похвално су се изразили о обради овог материјала. Но, морамо констатовати да је део материјала који се односи на наставу математике на Т.В.Ш. био обрађен оскудно.

Материјал за реферат о организацији научног рада у области математике и физике код нас није био довољно обрађен а и скоро сва остала Друштва или су послала оскудан материјал или га уопште нису упућивала. Али ипак, имајући у виду богатство чињеница у вези са решавањем овог проблема код нас, Друштво је било решено и у обрађивању овог реферата да реализује одлуке II пленума Савеза друштава.

Поред овог рада на припреми и организовању дискусија у вези са проблемима које је требало обрадити у рефератима, као и обраде поменутог материјала за реферат о настави математике, физике и астрономије и обраде реферата о организацији научног рада, Друштво математичара и физичара Н.Р. Србије радило је и на ангажовању математичара, физичара и астронома на пријављивању научних обавештења и саопштења као и индивидуалних прилога из елементарне математике и физике.

Конгресном пододбору пријављено је из физике:

Индивидуалних прилога у вези са наставом физике на универзитетима и великим школама	2
Из проблематике у вези са средњошколским курсом физике	5
Пријављено је из математике:	
саопштења	11
обавештења	4
Прилога из елементарне математике и методе средњошколске математике	13
Саопштења из астрофизике, астрономије и механике	5
Свега обавештења и саопштења	73

Што се тиче рада Управног одбора Друштва око обезбеђења трошкова својих делегата за II конгрес као и других трошкова у вези с припремама и одржавањем II конгреса и штампање конгресног материјала, Друштво се обратило гимназијама у Н.Р. Србији, факултетима и још неким институцијама у којима раде математичари, физичари и астрономи, среским и градским саветима за просвету и културу, Савету за просвету науку и културу Н.Р. Србије и Извршном већу Н.Р. Србије.

Срески и градски савети и гимназије из 46 места Н.Р. Србије обезбедили су у својим буџетима материјална средства за 66 делегата; Савет за просвету Београда је обећао да ће обезбедити трошкове за 20 делегата, а требало би да и београдске гимназије то учине награђујући на тај начин најзаслужније наставнике математике и физике; Савет за просвету, науку и културу Н.Р. Србије дао је за припремање и одржавање II конгреса као прву помоћ Дин. 200.000.— а Извршно веће Н.Р. Србије је на образложену молбу Друштва математичара и физичара Н.Р. Србије одговорило да се слаже да помогне одржавање II конгреса.

Међутим, док је наше Друштво развило широку активност у припремању II конгреса и са своје стране учинило све да обезбеди одговарајући део материјалних средстава, нека од осталих друштава нису то постигла, већ су, због слабе припремљености једног дела физичара и њихове заузетости око изградње института, успорила рад на припремању II конгреса. Стога је на V пленуму

Савеза друштава математичара и физичара ФНРЈ, одржаном 26 и 27 септембра ове год. у Београду, на коме је присуствовало 30 чланова из свих наших република, после темељне анализе досадашњих припрема за II конгрес и узрока успоравања темпа у тим припремама једногласно решено да се II конгрес у Загребу одржи почетком октобра 1954 године. У то време биће отворен и физички институт „Руђер Бошковић“.

Наше Друштво, као најактивнији члан Савеза у припремама II конгреса, треба да, користећи се продужењем рока одржавања II конгреса, још више допринесе у стварању још потпунијих реферата о настави математике, физике и астрономије у нашим школама као и реферата о организацији научног рада у области математичко-физичких наука код нас, и да настоји да се благовремено прикупе и поднесу пријављена саопштења и обавештења.

У погледу финансиског обезбеђења II конгреса и трошкова за учешће наших делегата, наше Друштво је како је малопре подвучено, учинило прилично а наше просветне власти су га у томе заиста помогле и то у периоду једне сушне године. Ту помоћ Друштво је добило захваљујући поверењу које је стекло својом прогресивном активношћу. Што се тиче оних новчаних средстава која су предвидели срески одбори и гимназије, требало би да се пребаце на чековни рачун Друштва како се крајем ове буџетске године не би угасила, а на тај начин остаће сачувана да се идуће године употребе у исту сврху којој су намењена.

Библиотека Друштва (Математички центар)

Непосредно после прошлогодишње скупштине, у библиотеци Друштва било је, сем часописа, свега 80 књига. Крајем прошле године приступило се бржем и планском развијању те библиотеке. У ту сврху Савет за просвету и културу НРС дао је суму од 500.000.— Дин., а у току ове године Друштво је дало још 300.000.— Дин. Досад је набављено 760 књига и то: монографија из појединих области математике и њених примена и физике и уџбеника и приручника за више и средње школе. Међу овим књигама има око 250 савременијих уџбеника и приручника из математике и физике за средње школе.

Сваки члан Друштва има права да се овим књигама користи, али се нажалост, због скучених просторија Друштва та библиотека не може искористити у довољној мери.

Ценећи значај добре библиотеке за модернизовање наставе математике у нашим средњим и вишим школама као и њену улогу у развијању научног рада, сматрамо да Друштво треба и убудуће да посвети пажњу развијању своје библиотеке.

У жељи да скрене пажњу на што целисходније трошење девизних средстава, Управни одбор Друштва је заједно са Извршним одбором Савеза, друштава, учинио Центру за научну документацију при Савезном извршном већу следећи предлог: да Центар не троши девизе за велики број часописа из математике и физике које приме било Универзитет, било Друштво или друге институције, а да се уместо тога, побрине за стварање фотокопија комплета часописа којих у нашој земљи нема или их има у веома малом броју само у једном месту. Ово питање још није решено, али је ван сваке сумње да би се његовим решавањем у смислу поменутог предлога библиотека Друштва обогатила комплетима часописа који су неопходна документација за развитак научне активности чланова Друштва.

Састанци Друштва у Београду

Од фебруара до краја јуна ове године одржано је 12 састанака на којима је дато 13 научних саопштења, и 3 састанка на којима је анализирана организација научног рада код нас у области математике и физике, могућност и услови развоја ових наука код нас као и стање наставног кадра за математику и физику на Универзитетима и Великим школама. Активно учешће прилично великог броја математичара и физичара на овим састанцима утицало је да се позитивно усмери решавање проблема организације научног рада и материјалне базе за овај рад, као и низ проблема наставе математике, физике и астрономије на Универзитету и Великим школама. Приликом разматрања свих ових питања Друштву је било стало до тога да се постојећи кадрови из разних институција бар делимично ангажују у уздизању нових генерација математичара и физичара. На једном од ових састанака такве обавезе узели су на себе физичари из Института „Борис Кидрич“ у Винчи, а та сарадња добија још већи практични значај сада када је, спровођењем у живот Уредбе Савезног извршног већа о слободним уписима на Универзитет и велике школе, број студената који слушају физику и математику порастао на неколико хиљада.

Један састанак Друштва био је посвећен разматрању могућности и потребе организовања математичко-физичког факултета у Београду, и изабран је Припремни одбор коме је стављено у задатак да темељно проучи ово питање.

На двама састанцима Друштва држали су своја предавања, као гости Друштва, велики математичари Морис Фреше и Ејнхарт Хил.

Подружница Друштва математичара и физичара у Београду одржала је, у времену од почетка фебруара до краја јуна ове године, 14 састанака са предавањима из физике и математике. Овим састанцима присуствовало је највише 60 чланова Друштва. Известан број чланова подружнице прикупио је и обрадио материјал за реферат о настави математике и физике у средњим школама који треба да се прочита на II конгресу математичара и физичара ФНРЈ, а један члан подружнице учествовао је у одржавању четвородневног семинара за наставнике математике у Димитровграду.

Неколико чланова ове подружнице и Управног одбора Друштва извршили су низ припрема за одржавање 15-дневног семинара за наставнике и професоре физике из Н.Р. Србије, за који је Савет за просвету и културу НРС доделио суму од 500.000. Дин.— Са припремама се отпочело крајем прошле школске године, а семинар је требало да се одржи у времену од 4 до 20 септембра; међутим, иако је свим наставницима и професорима физике упућен позив да том семинару присуствују, јавило се свега 10 професора и 14 наставника — од којих скоро половина математичара, тако да је, у сагласности са Саветом за просвету и културу НРС, Управни одбор решио да се одржавање семинара одложи, јер се циљ тог семинара — уздизање наставе физике у средњим школама у НР Србији — може остварити само ако на њему учествују сви професори и наставници физике. Као предавачи на семинару били су предвиђени најистакнутији професори и наставници физике у НР Србији како из средњих школа тако и из виших педагошких школа, као и неколико професора Универзитета и Великих школа.

Две подружнице нашег Друштва развиле су се у његове велике огранке; то су подружнице у Новоме Саду и подружница у Нишу.

Подружница Друштва математичара и физичара у Новом Саду плански развија своју делатност у уздизању стручне спреме наставника, размени иску-

става својих чланова и популарисању математике, физике и астрономије као и у решавању многих наставних проблема.

Ова подружница је одржала 21 састанак. Састанцима су, осим професора и наставника математике и физике на Вишој педагошкој школи у Новом Саду присуствовали и наставници других школа. — Успешна делатност ове подружнице огледа се и у раду на заједничком саветовању математичара и физичара АПВ на Иришком Венцу, на коме је, у времену од 18—22 августа, дат низ предавања из математике и физике, анализирани су програми и планови за математику, и физику и разматран низ других проблема у вези са наставом ових предмета. Саветовању су присуствовала 43 физичара и математичара, а делегати Управног одбора Друштва били су проф. др. Драгољуб Јовановић, проф. др. Драгољуб Марковић и предавач Унив. Ђорђе Васарић, који су одржали по једно предавање из своје струке.

Чланови подружнице у Нишу одржали су тродневни семинар од 16—18 јануара за 32 наставника математике из Лесковца и околине. Сем тога, они су два пут вршили обилазак свих школа у Нишу и на састанку подружнице анализирали стање наставе математике и физике у тим школама. За наставнике осмогодишњих школа у Нишу и околини 5 чланова подружнице одржали су предавања о организацији наставног часа математике и наставног часа физике. Такође су чланови подружнице обишли све осмогодишње школе у нишком срезу и указали непосредну помоћ наставницима математике. У свим овим акцијама наишли су на пуну помоћ градских и среских Савета за просвету.

У току лета подружница је организовала два курса за ученике нижих и виших разреда гимназије који су на крају године показали слаб успех из математике.

25 маја је, у част рођендана друга Тита, одржан слет ученичких група за књижевност, биологију, математику и физику. На слету су учествовале ученичке групе из Ниша, Алексинца, Пирота и Књажевца и том приликом награђени су најбољи ученички радови.

Подружнице у Вршцу, Руми, Сомбору, Суботици, Зрењанину, Ваљеву, Крагујевцу, Титовом Ужицу, Чачку, Светозареву и Приштини одржале су по 4—10 предавања, а подружница у Приштини одржала је и низ дводневних семинара за наставнике математике који раде у осмогодишњим школама у Пећи, Косовској Митровици, Призрену, Приштини, Урошевцу и Ђиљану. Многе мање подружнице због преоптерећености својих чланова нису могле да одрже више састанака, али није редак случај да су се чланови тих подружница својски заложили у раду са математичким и физичким групама.

Ово је у најкраћем потезима преглед рада подружница Друштва. Недостајали су потпуни извештаји о раду неких мањих подружница, док су веће подружнице редовно слале извештаје о свом раду. Скоро све подружнице посветиле су по неколико састанака анализи програма и плана наставе и физике и математике, али, нажалост, о тим анализама нису извештавали Управни одбор, тако да се искуство многих наших наставника у вези са реализовањем програма у настави није могло искористити ни у стварању новог плана и програма ни у обради материјала за реферат о настави математике и физике у средњим школама. Сматрамо да убудуће све подружнице треба да шаљу Управном одбору Друштва закључке таквих дискусија као и појединачне примедбе и сугестије, како би се при изради плана програма могло узимати у обзир мишљење најширег форума чланова Друштва.

Основна карактеристика делатности свих подружница Друштва је уздицање наставе математике и физике у средњој школи. У том правцу су наше

највеће подружнице самоиницијативно развиле успешну активност кроз низ семинара у којима се настојало да се пружи непосредна помоћ мање искусним наставницима физике и математике. Али, и поред тога би одржавање семинара за наставнике и професоре у републичким размерама у многоме убрзало побољшање квалитета наставе математике и физике у свим средњим школама у нашој републици.

Што се тиче проширења делатности наших подружница сматрамо да оне треба да развијају иницијативу свих својих чланова у разноврсним облицима припрема за II конгрес математичара и физичара ФНРЈ. У том циљу требало би да Конгресни пододбор за НРС предложи подружницама детаљне смернице рада.

Сва активност Друштва математичара и физичара НРС развија се најчешће у таквим облицима у којим велики број математичара и физичара учествује у раду и све непосредније осећа да учествује такође и у решавању многих проблема које су раније решавале саме просветне власти. Увиђајући прогресивност рада Друштва, просветне власти су у току ове године — и то у периоду једне сушне године, када су многи кредити били сужени, — обилато финансијски помогли развитаку нашег Друштва. Може се слободно рећи да је у току ове године Друштво добило већу помоћ него за све досадашње године свог рада, и разуме се, ту помоћ је Друштво добило на основу свог плодног рада у току ове године. У овом уверењу учвршћује нас и изјаве Савета за просвету и културу НРС, који су неколико пута подвукли и самим претставницима нашег Друштва да је Друштво математичара и физичара једно од најактивнијих научних друштава у нашој Републици.

Међутим, у раду Друштва показали су се и поред наведених и ови недостаци. Потребно је било да се бар двапут састане потпуни Управни одбор — тј. да се позову и чланови Управног одбора из унутрашњости — иако је скоро у свим акцијама Друштво непрекидно било у контакту са својим члановима. Тако се и по питању припрема II конгреса и по питању анкете, анализе плана и програма, анализе уџбеника итд. постигао путем редовног обавештавања сталан контакт са члановима Друштва.

Приликом разматрања даљих задатака Друштва, не треба изгубити из вида повезивање научне активности са потребама привредног развика наше земље.

Дајући овај биланс рада Друштва математичара и физичара НР Србије за време протекло од прошлогодишње скупштине до данас, можемо рећи да се, у свем свом раду, и наше Друштво, са своје стране, упорно борило против старих схватања појединих људи по институтима, универзитету и великим школама, па и у средњим школама, схватања да су настава и развитаку науке нешто ван наше социјалистичке изградње. Сва средства која се дају за школе, универзитете и институте јесу плод упорног рада милиона трудбеника наше земље; зато је дужност сваког грађанина наше земље, а највише дужност сваког просветног радника да строго води рачуна да се просвета и култура развијају у интересу уздизања и снажења наше социјалистичке заједнице — како је то постављено на VI конгресу Савеза комуниста Југославије.

Руководећи се у свом раду тим принципом, Друштво је у току ове године још више показало као један прогресивни носилац и регулатор за подизање квалитета наставе математике и физике и развијање научне активности у области ових наука код нас.

УПРАВНИ ОДБОР ДРУШТВА МАТЕМАТИЧАРА И ФИЗИЧАРА НР СРБИЈЕ
изабран на год. скупштини Друштва, 18 X 1953 год.

Претседник: д-р Драгољуб Марковић, проф. Унив.
Потпретседник: I Ђорђе Басарић, предавач Унив.
Потпретседник: II Павле Тишма, проф. гимн.
I Секретар: Вождар Ђерасимовић, асист. Унив.
II секретар: Софија Ђукић, проф. гимн.
III секретар: Татјана Парента, проф. сред. школе, додељена на рад на ТВШ
Благајник: Стеван Грујић, проф. сред. школе, додељен на рад на Унив.

Ч л а н о в и:

Д-р Драгољуб К. Јовановић, проф. ТВШ
Д-р Драгослав Митриновић, проф. ТВШ
Д-р Тадија Пејовић, проф. Унив.
Ернест Стипанић, предавач ТВШ
Инж. Драгиша Ивановић, доцент ТВШ
Д-р Борислав Рашајски, асист. Унив.
Александар Лукијанов, проф. гимн.
Здравко Михаиловић, проф. гимн.
Милун Благојевић, проф. гимн.
Велимир Телебаковић, проф. гимн.
Д-р Теодора Добросављевић, проф. гимн.
Василије Крсмановић, проф. гимн.
Мира Јурић, асист. Института за нуклеарне науке „Борис Кидрич“ у Винчи,
Драгиша Стефановић, проф. гимн. Ниш
Живојин Ђулум, проф. ВПШ, Нови Сад
Драгутин Ковалик, проф. гимн., Зрењанин
Храњец Никола, проф. гимн., Ваљеву
Ахмет Мумџија, проф. гимн., Приштина

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Претседник: Иван Бандић, проф. ВПШ

Ч л а н о в и:

Панојат Миодраговић, проф. гимн.
Зора Дробац, проф. гимн.

СУД ЧАСТИ:

Д-р Сретен Шљивић, проф. Унив.
Катарина Костић, проф. у пенз.
Драгић Јосифовић, проф. гимн., Светозарево